

Varlık Felsefesi: 1. Hafta

Metafizik ve Varlık Felsefesi: Aristoteles ve Metafiziğin Doğası

-Varlık, var olan her şeydir. Bu anlamda varlık, insan bilincinin dışında ondan bağımsız olabileceği gibi, insan bilincinin içinde ona bağımlı da olabilir.

İnsan bilgisi, varolan şeylerin çeşitli nitelikleri hakkındadır. Varolan şeyleri, onların temellerini, derinliklerini, onlar arasındaki esas bağı felsefenin bir kolu olan Varlık Felsefesi (Ontoloji) incelemektedir.

Varlık felsefesinin temel soruları:

- Varlık nedir?
- Varlık var mıdır?
- Varlık nasıl oluşmuştur?
- Varlığın türleri nelerdir?
- Yalnızca maddesel varlıklar mı vardır, yoksa tinsel varlıklar da var mıdır?
- İkisi de varsa bedenle ruh arasındaki ilişkiler nasıl kurulabilmektedir?
- İnsanın varlık amacı nedir?

Metafizik-Ontoloji

-Varlığı, var olanları bir bütün olarak ele alıp inceleyen felsefe konusuna Ontoloji (Varlık bilim) denilir. Yunanca bir kavramdır. Yunanca "Onto" kelimesi, varlık demektir. "Loji" ise bilim, bilgi demektir. Ontoloji; var olanın, varlığın bilimi anlamına gelir. Varlığın nedenlerini, temel ilkelerini ele alan felsefedir.

-Sözcük olarak metafizik ve ontoloji farklı anlamlara gelmelerine rağmen, ikisinin de ele aldıkları konular bakımından aralarında bir benzerlik vardır. Her ikisinin de konusu varlık problemidir. Ancak ontoloji, sadece varlık problemini incelemesine rağmen; metafizik, varlık probleminin yanında bilgi, bilim ve değerler alanında ortaya çıkan, bilimsel verilerle çözülemeyen problemlerle de uğraşır. Bu anlamda metafizik, ontolojiden daha kapsamlıdır.

-Metafizik (Meta ta physika), Aristoteles incelemesi yapanların, onun 14 kitabına verdikleri isim. Metafizik" teriminin kökeni Eski Yunanca "sonra" ya da "ötesi" anlamına gelen "meta" ön eki ile "doğa" ya da "fizik" anlamına gelen "phusis" sözcüğüne dayanmaktadır. "Metafizik" ("metaphysica") terimi, tam olarak "ta meta ta physika biblia", yani "fizik üzerine yazılan notlardan sonra gelen [notlar]" ifadesi, ilk kez Rodoslu Andronikos tarafından Aristoteles'in bir kısmını "ilk felsefe" olarak Nitelendirdiği yazılarından oluşan derlemeyi adlandırmak için kullanılmıştır. Andronikos'un bu ifadeyi, Aristoteles'in "ilk felsefe"ye ilişkin metninin, "fizik" üzerine yazılan metinden sonra geldiği için kullandığı düşünülmektedir. İşte "ilk felsefe" ye ilişkin görüşleri içeren metin bugün "metafizik" sözcüğü ile adlandırılan alanın konularını oluşturmaktadır.

-Aristoteles'te, Metafizik (meta ta physika) kavramına rastlanmaz. O, varlığın bilimini belirtmek üzere aralarında bir ayırım yapmaksızın "bilgelik" (sophia), "felsefe" (philosophia), "ilk felsefe" (prote philosophia), "teoloji" (thelogia) ifadelerini kullanır.

-Aristoteles'e göre, "Varolan"ı bir bütün olarak, yani varolanı varolan olarak incelemek gerekir. Varlık bir tek şeydir; varolan ise o varlığın içindeki birçok şeydir. Bir tek varlık vardır (hakikat, gerçeklik) ve o bir tek varlığı oluşturan, varolanlardır. Gerek görünüş gerek oluş, varolanda ortaya çıkar.

-Reel varlık (Onta) kavramına dayalı "Ontoloji", bütün bir terim olarak 18. yüzyılda Christian Wolff(1679-1754) tarafından kullanıldı.

-Aristoteles'te "temel felsefe" olan ontoloji, Wolff ve Descartes'ta "ilk felsefe" olarak anlaşıldı.

-Ontolojiyi, metafizikten ayırıp felsefenin temeli yapmaya çalışan düşünür Nicolai Hartmann'dır(1882-1950).

-Felsefede varlık, varolan en son şey olarak görülür. Bu en son, esas varlık birçok filozof tarafından gizemli, metafizik bir şey olarak anlaşılır.

-Çağdaş ontolojide ise varlığın kendisi en son şeydir. Varlığın, varolanın arkasında, görünüş alanına çıkmayan başka bir metafizik temel yoktur.

METAFİZİĞİN VARLIKLA İLGİLİ TEMEL SORULARI

- Varlık var mıdır?
- Varlığın kökeni nedir?
- Varlık değişken midir?
- Varlık bir midir çok mudur?
- Varlığın ana maddesi nedir?
- Varlık nasıl var olmuştur?
- Evren nasıl var olmuştur?
- Evrende düzen var mıdır?
- Evrende özgürlük var mıdır?
- Evren sonlu mu yoksa sonsuz mudur?
- Evrende amaçlılık var mıdır?